

KOMISJA RABINICZNA DO SPRAW CMENTARZY

ul. Twarda 6
00-950 Warszawa
tel. 22 526 54 59

Warszawa, dnia 13.03.2026

W. Pani Aleksandra Wąsowicz-Duch
Dyrektor Zarządu Zieleni Miejskiej
w Rzeszowie

Szanowna Pani,

Dziękuję za zwrócenie się pismem z dn. 10 lutego br. (nr pisma ZO.62.05.2026.WZT) do Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy w sprawie rozbiórki pomnika Wdzięczności Armii Czerwonej zlokalizowanego na Placu Ofiar Getta, czyli terenie cmentarza żydowskiego.

Komisja nie wyraża obiekcji wobec planów rozebrania części nadziemnej pomnika. Pragniemy tylko zwrócić uwagę, by na etapie realizacji korzystano z ciężkiego sprzętu budowlanego z wykorzystaniem powierzchni utwardzonych w celu uniknięcia możliwości znacznego naruszenia struktury gruntu, co niesie z sobą ryzyko dotarcie do poziomu pochówków i ich uszkodzenia. W razie konieczności prosimy stosować tymczasowe utwardzenie powierzchni np. przy pomocy betonowych płyt czy nawet desek.

Wobec braku informacji na jakiego rodzaju fundamencie wznosi się monument proponujemy, po usunięciu części nadziemnej, dokonać w obecności przedstawiciela Komisji, ostrożnego sondażu w celu ustalenia charakteru i głębokości osadzenia fundamentu. Dopiero posiadłszy tę wiedzę Komisja będzie mogła zarekomendować konkretne rozwiązania. Przy czym nie należy wykluczyć możliwości pozostawienia fundamentu w gruncie, gdyby jego usunięcie wiązało się z nadmiernym ryzykiem uszkodzenia pochówków.

Uzupełnienie ubytków i nierówności gruntu poprzez nawiezenie ziemi spoza cmentarza jest rozwiązaniem w pełni akceptowanym przez Komisję.

Komisja Rabiniczna Do Spraw Cmentarzy
ul. Twarda 6
00-950 Warszawa

Z poważaniem

Krzysztof Filcek
Specjalista ds. Cmentarzy